

การวิเคราะห์องค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี*

A Factor Analysis Of Humility Of Undergraduate Students

กรวิกา สุวรรณกุล (Kornwika Suwannakul)**

มณฑิรา จารุเพ็ง (Monthira Jarupeng)***

พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (Patcharaporn Srisawat)****

วิญญู อยู่นิล (Waiyawut Yoonisil)*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 880 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้ในตนเอง การนับถือตนเอง การเปิดใจ ความจริงใจ ความรู้สึกขอบคุณ และความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 0.68 (p -value = 0.71) มีค่า GFI เท่ากับ 1.00 มีค่า AGFI เท่ากับ 1.00 มีค่า SRMR เท่ากับ 0.00 มีค่า RMSEA เท่ากับ 0.00 โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.75-0.84 ทุกองค์ประกอบ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

This article is a part of Doctor of Philosophy thesis in Research and Development on Human Potentials, Psychology of Human Development and Counseling, Srinakharinwirot University.

** นิสิตปริญญาเอก สาขาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Student Doctor of Philosophy in Research and Development on Human Potentials, Psychology of Human Development and Counseling, Srinakharinwirot University, E-mail: bim.kornwika@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Advisor: Assistant Professor Doctor, Department of Counseling Psychology, Srinakharinwirot University

**** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Advisor: Assistant Professor Doctor, Department of Counseling Psychology, Srinakharinwirot University

***** อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Advisor: Doctor, The Graduate School, Srinakharinwirot University

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าโมเดลการวัดความอ่อนน้อมสามารถนำมาอธิบายองค์ประกอบของความอ่อนน้อมได้

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ / ความอ่อนน้อม / นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

The purposes of this research were to study the elements of humility of undergraduate students. The group of sample is 880 students at bachelor degree level, faculty of education, Rajabhat University in the northeastern group in the fourth semester of academic year 2016 by random sampling multistage. The instrument for data collection is measure of humility of undergraduate students. The research tool was the questionnaire 5-point rating scale, total of 60 items. The result showed the reliability was at 0.95 and the statistic data used in analysis is the Confirmatory Factor Analysis (CFA)

The research findings were as follows:

The research result found that Confirmatory Factor Analysis of humility of undergraduate students. There were 6 factors consisted of self-awareness, self-respect, open-minded, genuine, gratitude, wish to serve. The humility model in accordance was fit with the empirical data with Chi-square (χ^2) = 0.68 (p-value = 0.71), GFI = 1.00, AGFI = 1.00, SRMR = 0.00, and RMSEA = 0.00. Standardize factor loading between 0.75 - 0.84. All elements are statistically significant at 0.01 level. This proves that the models of humility can explain factor of humility.

Keywords: Factor Analysis / Humility / Undergraduate students

บทนำ

การศึกษาทางด้านจิตวิทยาในศตวรรษที่ 21 ถือว่าเป็นยุคแห่งจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ที่มีการนำแนวคิดมาใช้ในการป้องกันปัญหาทางจิตใจของมนุษย์ในสภาพสังคมที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่มั่นคงในชีวิต ซึ่งคนในสังคมให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมและความสะดวกสบายมากขึ้น แต่กลับมีสภาวะจิตใจที่ย่ำแย่ (Syder & Lopez. 2002: 411) จิตวิทยาเชิงบวกจึงเป็นทางเลือกใหม่ที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ให้เป็นผู้มีความสุข และมีมุมมองต่อชีวิตในเชิงบวก ซึ่งเหมาะกับสภาพชีวิตในสังคมปัจจุบัน (Seligman & Csikszentmihalyi. 2000: 5)

ความอ่อนน้อม (Humility) เป็นตัวแปรหนึ่งในจิตวิทยาเชิงบวก ที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมประการหนึ่ง และเป็นจุดแข็งของมนุษย์ที่แสดงให้เห็นถึงการเปิดใจ การยอมรับความจริง การตระหนักรู้ในตนเอง การนับถือตนเองและผู้อื่น ดังนั้นความอ่อนน้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข (Peterson & Seligman. 2004: 461) บุคคลที่มีความอ่อนน้อมจะเกิดการตระหนักรู้ในตนเองตามความเป็นจริง เมื่อมีสิ่งใดมากระทบจิตใจสามารถที่จะเปิดใจและยอมรับความจริงได้ การที่มีบุคคลอื่นมาวิพากษ์วิจารณ์สามารถทบทวนและยอมรับความจริงได้ ว่าการได้รู้ข้อผิดพลาดของตนเองเป็นเรื่องที่ดี มีการให้อภัยและมองว่าบุคคลนั้นมีความจริงใจกล้าที่จะพูดความจริง ดังนั้นบุคคลที่เปิดใจยอมรับความจริงและมีความรู้สึกขอบคุณก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสุขในชีวิต (Tangney. 2002: 411) นอกจากนี้ความอ่อนน้อมยังมีความสำคัญในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ดังที่โซฮาร์และมาร์เชล (Zohar & Marshall. 2004: 104) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นจะต้องเปิดรับประสบการณ์และการเรียนรู้จากบุคคลอื่น ถ้าบุคคลมีอัตตา (Ego) สูงจะมีแรงจูงใจต่ำในการรับฟังและเรียนรู้จากผู้อื่น ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวในการทำงาน และถ้าบุคคลมีการเปิดใจยอมรับความผิดพลาดและความถูกต้องของผู้อื่นจะทำให้บุคคลทำงานได้อย่างมีความสุข ในทางตรงกันข้ามคนที่ไม่มีความอ่อนน้อมจะทำให้เป็นคนที่มีความภาคภูมิใจต่ำ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้ไม่เห็นความสามารถของตนเองที่จะก่อให้เกิดการประสบความสำเร็จ ก็จะทำให้ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะคิดว่าตนเองรู้สึกด้อย แต่คนที่มีความภาคภูมิใจสูงเกินไป มักยึดตนเองเป็นที่ตั้งโดยไม่สนใจคนอื่น ก็ทำให้เป็นคนที่ไม่เปิดใจที่จะรับความคิดเห็น หรือเปิดรับประสบการณ์ใหม่ เป็นการปิดกั้นตนเองที่จะเรียนรู้ผู้อื่นหรืองานใหม่ๆ ส่วนคนที่ขาดความอ่อนน้อมย่อมส่งผลกระทบต่อตนเองและการเปิดรับโอกาสต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิต

ดังนั้นความอ่อนน้อมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลสามารถทำงานอย่างมีความสุขได้ จึงควรมีการเสริมสร้างความอ่อนน้อมจะทำให้บุคคลสามารถออกไปประกอบอาชีพหรือทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ ดังเช่น นักศึกษาวิชาชีพครูที่ต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 5 เพื่อเตรียมตัวในการออกไปฝึกสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นอาจารย์ที่ต้องดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูซึ่งสังเกตพบว่า นักศึกษาเมื่อต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมักประสบปัญหา อาทิ นักศึกษาส่วนหนึ่งขาดความภาคภูมิใจในตนเองส่งผลให้ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความมั่นใจในการสอน ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน อีกทั้งบางส่วนยังมาทำงานสาย ไม่ส่งแผนการสอน ขาดการตระหนักรู้ในตนเอง จากปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับการขาดคุณลักษณะของผู้ที่มีความอ่อนน้อม ซึ่งหากนักศึกษาได้รับการเสริมสร้างก็จะทำให้มีการนับถือตนเอง มีการเปิดใจรับประสบการณ์ มีการตระหนักรู้ในตนเอง มีความจริงใจ เกิดความรู้สึกขอบคุณ รวมทั้งมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

ปีเตอร์สันและเซลิกแมน (Peterson & Seligman. 2004: 461) ได้ศึกษาและให้ความหมายของความอ่อนน้อมว่าเป็นการมองตนเองและผู้อื่นด้วยความถูกต้องและเป็นจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง สามารถชื่นชมยินดีกับบุคคลอื่นได้ด้วยความเต็มใจ ไม่เห็นว่าตนเองเป็นบุคคลสำคัญ ไม่ทำร้ายคนอื่น และไม่นำเสนอตนเองเกินความเป็นจริงและอยู่บนพื้นฐานความถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่โน้มน้าวหรือพูดทำร้ายผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิหรือยกระดับสถานะตนเอง สิ่งสำคัญคือยินยอรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับตนเองตามความเป็นจริงและยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับเทงเนย์ (Tangney. 2002: 411) ที่ได้กล่าวว่า ความอ่อนน้อมเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มองตนเองอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับข้อจำกัด

และข้อผิดพลาดของตนเอง เปิดใจยอมรับแนวความคิดใหม่ๆ สามารถกล่าวชื่นชมยินดีกับบุคคลอื่นได้ และมีความรู้สึกขอบคุณ

นอกจากนี้ฮอลล์ (Hall. 2010: 138) ได้กล่าวถึงความอ่อนน้อมว่า เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความใส่ใจ ความอ่อนโยน การรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเปิดใจยอมรับ การตระหนักรู้ในตนเอง การมีกิจกรรมทางที่ดี และการรับรู้และยอมรับข้อจำกัดของบุคคล สอดคล้องกับมาร์คัมและสมิท (Marcum & Smith. 2009: 100) กล่าวว่า ความอ่อนน้อมที่แท้จริงเป็นความฉลาดในการนับถือตนเอง สามารถยอมรับจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองตามความเป็นจริง ซึ่งทำให้ประเมินตนเองได้ว่ามีความสามารถมากน้อยเพียงใด รวมทั้งเอ็กซ์ไลน์ (Exline. 2012: 49) กล่าวว่า ความอ่อนน้อมเป็นการตระหนักรู้ในตนเอง เข้าใจและยอมรับผู้อื่น อีกทั้งลาโฟลเลต (Lafollette. 2002: 276) กล่าวว่า ความอ่อนน้อมเป็นความกรุณา (Compassion) ต่อผู้อื่น หัวใจของความกรุณาต่อผู้อื่นคือความเมตตา (Kindness) และการรู้จักตัวเอง (Self-knowledge) มีทัศนคติที่ชัดเจนในตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญ ยอมรับความไม่สมบูรณ์แบบในชีวิตได้ ซึ่งความอ่อนน้อมถือเป็นคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล ส่วนเทมเพลตัน (Templeton. 1997: 162) กล่าวว่า ความอ่อนน้อม แสดงถึงความมีสติปัญญา รับรู้ตนเองตามความเป็นจริง มีพลังอำนาจในตนเอง เปิดใจยอมรับสิ่งต่างๆ เปิดโอกาสเรียนรู้ผู้อื่นทั้งในแง่ดีและแง่ร้าย และมีการแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อชีวิต ดังนั้นบุคคลที่มีความอ่อนน้อมจะเปิดใจยอมรับความจริง มีการนับถือตนเองและผู้อื่น การตระหนักรู้ตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถชื่นชมยินดีกับผู้อื่นได้ มีความรู้สึกขอบคุณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับการศึกษองค์ประกอบของความอ่อนน้อม ที่จะช่วยให้เข้าใจลักษณะความอ่อนน้อมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการศึกษองค์ประกอบของความอ่อนน้อม มินากะวิจัยและนักการศึกษาได้ศึกษาไว้ อาทิ วีราและโรดริเกซ-โลเปซ (Vera & Rodriguez-Lopez. 2004: 393-408) ได้กำหนดองค์ประกอบ ความอ่อนน้อมเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้ (Learning) การช่วยเหลือ (Service) ความยืดหยุ่นตัว (Resilience) อีกทั้งไฮด์ (Scheid. 2007: 4) ได้แบ่งความอ่อนน้อมออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความจริงใจ (Sincerity) ความยุติธรรม (Fairness) การเปิดใจ (Open-mindedness) การนับถือผู้อื่น (Respect for others) ความไม่หยิ่ง (Not conceited) ส่วนมาร์คัมและสมิท (Marcum & Smith. 2009: 104) ได้กล่าวว่า ความอ่อนน้อม แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สติปัญญา (Intelligent) การนับถือตนเอง (Self-respect) ความจริงใจ (Genuine) และความมั่นใจ (Confidence) นอกจากนี้ชิว (Chiu. 2012: 131) กล่าวว่าความอ่อนน้อมประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ การเปิดใจ (Open-mindedness) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) การสะท้อนตนเอง (Self reflection) ความสุภาพ (Courtesy) สภาวะที่อยู่เหนือความเข้าใจ (Sense of transcendence) ความรู้สึกขอบคุณ (Gratitude) ซึ่งสอดคล้องกับเนลเซินและคณะ (Nielsen and et al. 2014: 24) กล่าวว่า 3 องค์ประกอบคือ การเข้าใจตนเอง (Understanding yourself) สัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relating to others) การมองมุมกว้าง (Perspective)

จากการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความอ่อนน้อม พบว่าลักษณะที่สำคัญสำหรับความอ่อนน้อมคือ บุคคลที่มีลักษณะทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ที่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่ยอมรับรับความคิดใหม่ๆ มีการรับรู้ในตนเองและผู้อื่นตามความเป็นจริง มีความภาคภูมิใจในตนเอง

สามารถชื่นชมบุคคลอื่นได้ และยินดีช่วยเหลือผู้อื่น ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดและทฤษฎีของทงเนย์ ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) การนับถือตนเอง (Self-respect) การเปิดใจ (Open-mindedness) ความรู้สึกขอบคุณ (Gratitude) (Tangney. 2002: 411) และความจริงใจ (Genuine) (Marcum & Smith. 2009: 104) และความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ (Wish to serve) (Vera & Rodriguez-Lopez. 2004: 393-408) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในการศึกษาองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษา เพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาในบริบทสังคมไทย ตลอดจนสามารถนำองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ค้นพบในงานวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความอ่อนน้อมของนักศึกษาในการวิจัยระยะต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างความอ่อนน้อมกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

ความอ่อนน้อมของนักศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 11 มหาวิทยาลัย มีนักศึกษาทั้งหมด 10,312 คน และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 880 คน คำนวณจากเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 5-10 เท่าของตัวแปรบ่งชี้ (ยุทธ ไทยวรรณ. 2557: 73 อ้างอิงจาก Gorsuch. 1983: 179) โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และได้สังเคราะห์องค์ประกอบของความอ่อนน้อม จากทฤษฎีและงานวิจัย องค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เลือกใช้แนวคิดของทงเนย์ (Tangney. 2002: 411) ที่ได้จากการศึกษาความอ่อนน้อมกับนักศึกษา พบว่ามี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) 2) การนับถือตนเอง (Self-respect) 3) การเปิดใจ (Open-mindedness) 4) ความจริงใจ (Genuine) 5) ความรู้สึกขอบคุณ (Gratitude) และ 6) ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ (Wish to serve)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความอ่อนน้อม หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่แสดงออกให้เห็นว่า ตนเองเป็นบุคคลที่ความอ่อนน้อม มีความสุภาพ การเปิดใจยอมรับความคิดใหม่ๆ การรับรู้ตนเองและผู้อื่นตามความเป็นจริง มีความนับถือตนเองและผู้อื่น สามารถชื่นชมและขอบคุณบุคคลอื่นได้ ยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่น มีความจริงใจ มีความกรุณาต่อผู้อื่น และยินดีช่วยเหลือผู้อื่น และชี้ให้เห็นว่า ความอ่อนน้อมของนักศึกษา พบว่ามี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) 2) การนับถือตนเอง (Self-respect) 3) การเปิดใจ (Open-mindedness) 4) ความจริงใจ (Genuine) 5) ความรู้สึกขอบคุณ (Gratitude) และ 6) ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ (Wish to serve)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษา ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา และพัฒนาความอ่อนน้อมของนักศึกษา การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ นักแนะแนว นักจิตวิทยา ตลอดจนผู้ที่สนใจ สามารถนำแบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาไปประยุกต์ใช้กับนักศึกษาในระดับต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ทราบว่านักศึกษามีความอ่อนน้อมอยู่ในระดับสูงหรือต่ำ เพื่อที่จะได้มีโอกาสเสริมสร้างความอ่อนน้อมของนักศึกษาต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ "แบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี"

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ "แบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา" มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยสรุปดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ "แบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี" ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง แบบวัดที่ได้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับของ Likert จำนวน 60 ข้อ จาก 6 องค์ประกอบ โดยมีข้อคำถาม องค์ประกอบละ 10 ข้อ โดยมีวิธีการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความอ่อนน้อมของนักศึกษา เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี นิยาม และองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษา และนำผลจากการศึกษาปรากฏการณ์ความอ่อนน้อมของนักศึกษาในการวิจัยระยะที่ 1 ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาที่มีลักษณะของความอ่อนน้อม ได้แก่ สามารถตระหนักรู้ในตนเองได้เป็นอย่างดี มีการนับถือตนเอง เปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความจริงใจ สามารถแสดงออกถึงความรู้สึกขอบคุณ และความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ดี อีกทั้งสามารถเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความอ่อนน้อมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของ

ตนเองได้ดี จำนวน 5 คน โดยได้รับการคัดเลือกจากอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะความอ่อนน้อม และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 ปีขึ้นไป ที่สามารถเล่าถึงคุณลักษณะความอ่อนน้อมของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้เป็นอย่างดี จำนวน 7 คน มาพิจารณาเพื่อสรุปองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษา

2. เขียนนิยามศัพท์ปฏิบัติการเกี่ยวกับความอ่อนน้อมของนักศึกษา และสร้างข้อคำถามที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เพื่อนำไปใช้วัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา

3. นำแบบวัดความอ่อนน้อมที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยา การวัดผลและวิจัย จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ในแต่ละด้าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงข้อความในแบบวัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เครื่องมือมีคุณภาพที่มากยิ่งขึ้น

4. นำแบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อโดยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม 0.30 – 0.84 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงผู้บริหารมหาวิทยาลัยในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบวัดที่ได้คืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) จำนวน 880 ชุด วิจัยนี้ใช้ 10 เท่าของตัวแปรบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องตามเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 5-10 เท่าของตัวแปรบ่งชี้ (ยุทธ ไกยวรรณ. 2557: 73)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบวัดกับกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างความอ่อนน้อมของนักศึกษาตามกรอบแนวคิดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood) ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ โดยค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มากกว่า .90 ขึ้นไป มีค่าดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสอง ของค่าความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) น้อยกว่า .05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความอ่อนน้อมของนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความอ่อนน้อมของนักศึกษา

	SEA	SER	OPM	GEN	GRA	WTS
SEA	1.00					
SER	0.68**	1.00				
OPM	0.63**	0.76**	1.00			
GEN	0.57**	0.58**	0.61**	1.00		
GRA	0.63**	0.60**	0.62**	0.49**	1.00	
WTS	0.64**	0.60**	0.57**	0.49**	0.70**	1.00

**p<.01

จากตาราง 1 พบว่า ความอ่อนน้อมของนักศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.49-0.76 โดยทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการนับถือตนเอง (SER) กับการเปิดใจ (OPM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.76 ส่วนความจริงจัง (GEN) กับความรู้สึกขอบคุณ (GRA) ความจริงจัง (GEN) กับความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ (WTS) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.49

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาทำการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลใหม่ ด้วยการลากเส้นความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนระหว่างองค์ประกอบ จนข้อมูลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติในโมเดล
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสัดส่วน χ^2 / df ไม่เกิน 2	χ^2 เท่ากับ 0.68 (p=.71) 0.68/2=0.37
GFI	มากกว่า 0.95	1.00
AGFI	มากกว่า 0.95	1.00
CFI	มากกว่า 0.95	1.00
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.00
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.00

จากตาราง 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา ในดัชนีกลุ่มสัมบูรณ์ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 0.68, ค่า df=2, p=.71, ค่า GFI=1.00, ค่า AGFI=1.00, ค่า RMSEA=0.00, ค่า SRMR=0.00 ส่วนในดัชนีกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า ค่า CFI=1.00 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ยังชี้ให้เห็นว่าโมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่า โมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง การนับถือตนเอง ความจริงใจ การเปิดใจ ความรู้สึกขอบคุณ และความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ				C.R.
	SC	SE	t	FS	
SEA = การตระหนักรู้ในตนเอง	0.84	0.03	28.68**	0.37	0.71
SER = การนับถือตนเอง	0.80	0.03	26.78**	0.24	0.65
OPM = การเปิดใจ	0.75	0.03	23.86**	0.08	0.57
GEN = ความจริงใจ	0.65	0.03	16.99**	0.10	0.43
GRA = ความรู้สึกขอบคุณ	0.74	0.03	23.93**	0.15	0.55
WTS = ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ	0.75	0.03	24.42**	0.17	0.57

**p<.01

$\chi^2=0.68$ df=2 p=.71 GFI=1.00 AGFI=1.00 CFI=1.00 RMSEA=0.00 SRMR=0.00

จากตาราง 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.65-0.84 โดยองค์ประกอบการตระหนักรู้ในตนเองมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.84 มีความแปรผันร่วมกับความอ่อนน้อมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 71) รองลงมาคือ องค์ประกอบการนับถือตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.80 มีความแปรผันร่วมกับความอ่อนน้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65) องค์ประกอบการเปิดใจและองค์ประกอบความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากันเท่ากับ 0.75 มีความแปรผันร่วมกับความอ่อนน้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57) องค์ประกอบความรู้สึกขอบคุณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.74 มีความแปรผันร่วมกับความอ่อนน้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55) และองค์ประกอบความจริงใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.65 มีความแปรผันร่วมกับความอ่อนน้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 43) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความอ่อนน้อมของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ทดสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลใหม่ ด้วยการลากเส้นความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนขององค์ประกอบ จนโมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถตรวจสอบความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษาได้

1. ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความอ่อนน้อมของนักศึกษา ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.68 ค่า df มีค่าเท่ากับ 2 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) มีค่าเท่ากับ 0.71 จะเห็นได้ว่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับโมเดลการวัดของผู้วิจัย ดังที่ยุทธ ไกยวรรณ (2557: 224 อ้างอิงจาก Bollen. 1989: 269) ได้กล่าวไว้ว่า ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าต่ำมาก ยิ่งมีค่าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เป็นดัชนีที่เปรียบเทียบระดับความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ พบว่า ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ยิ่งค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเข้าใกล้หนึ่ง แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ยุทธ ไกยวรรณ. 2557: 224 อ้างอิงจาก Bollen. 1989: 269) รวมถึงการพิจารณาค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าที่ต่ำมากใกล้ศูนย์ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังคำกล่าวของยุทธ ไกยวรรณ (2557: 224 อ้างอิงจาก Bollen. 1989: 269) ที่กล่าวว่า ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) ยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่าโมเดลความอ่อนน้อมของนักศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโมเดลความอ่อนน้อมของนักศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) การนับถือตนเอง (Self-respect) การเปิดใจ (Open-mindedness) ความจริงใจ (Genuine) ความรู้สึกขอบคุณ (Gratitude) และความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ (Wish to serve) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเทนเนย์ (Tangney. 2002: 411) ที่ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของความอ่อนน้อมประกอบไปด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) การเปิดใจ (Open-mindedness) และความรู้สึกขอบคุณ (Gratitude) และแนวคิดของวีราและโรดริเกซ-โลเปซ (Vera & Rodriguez-Lopez. 2004: 393-408) ได้กำหนดองค์ประกอบ ความอ่อนน้อมเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้ (Learning) การช่วยเหลือ (Service) ความยืดหยุ่น (Resilience) จะเห็นได้ว่าการศึกษาค่าองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีความอ่อนน้อม

2. ผลการวิจัย เมื่อพิจารณาถึงค่าน้ำหนักมาตรฐานในแต่ละองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ในตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเท่ากับ 0.84 ผลการวิจัยพบว่าการตระหนักรู้ในตนเอง ประกอบไปด้วยการรู้ตัวเสมอว่ากำลังทำอะไร การรับรู้ถึงข้อดีข้อเสียของตนเอง การค้นพบความสามารถของตนเอง เมื่อใครสามารถรับรู้ว่าจะอะไรทำให้ใคร การเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง การใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา การรับรู้ว่าคุณสมบัติของตัวเองมีข้อบกพร่องและจะแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์สามารถทำใจยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ เมื่อกระทำผิดกล้าอธิบายเหตุผลให้ผู้อื่นทราบ สามารถระงับอารมณ์โดยไม่ให้อารมณ์ความรู้สึกมาเป็นอุปสรรคในชีวิต ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการตระหนักรู้ในตนเองเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางบวกที่จะทำให้เกิดความอ่อนน้อมของนักศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของเดวิดและเจิน (David & Jean, 2013: 232) ได้กล่าวถึงการตระหนักรู้ในตนเองไว้ว่า การตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึงความสามารถในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองอย่างแท้จริงในการค้นหา รู้จัก และเข้าใจตนเองในแง่ของความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม และความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และแนวคิดของสตีเฟน (Stephen, 2006: 60-62) กล่าวไว้ว่า การตระหนักรู้ในตนเอง เป็นการมองตนเองตามความเป็นจริง ไม่โอ้อวดความดีของตนเอง และเข้าใจในข้อจำกัดของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลได้ทำความเข้าใจในตนเองมากขึ้นอีกด้วย อีกทั้งการตระหนักรู้ในตนเองเป็นคุณลักษณะของความอ่อนน้อมที่สำคัญมาก ซึ่งถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะเชิงบวก (Positive Traits) ที่บุคคลควรยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความหมายในชีวิต (Meaning of Life) จากงานวิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ คือ องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ในตนเองมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาความอ่อนน้อมของนักศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบด้านอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าเมื่อบุคคลมีความตระหนักรู้ในตนเองแล้วนั้น จะทำให้บุคคลเข้าใจตนเองได้อย่างแท้จริง ใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างมีจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างตัวตนให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอีฟเรทและคณะ (Everett. et.al., 2017: 77) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความอ่อนน้อมโดยพบว่า บุคคลที่มีความอ่อนน้อมมีลักษณะดังนี้คือ มีการตระหนักรู้ในตนเอง เป็นการที่บุคคลสามารถยอมรับตัวตนที่แท้จริงของตนเองได้โดยไม่เข้าข้างตนเอง มีความนอบน้อมต่อผู้อื่น (Modestly to Others) เป็นการให้เกียรติผู้อื่นด้วยการแสดงกิริยามารยาทที่สุภาพต่อผู้อื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวอลีกาล ญานสาร (2550: 99) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดของ Trotzer ที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเอง และความหวังของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสนับสนุนผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน ซึ่งมีผู้วิจัยศึกษาผลการวิจัยพบว่า เยาวชนกลุ่มที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดของ Trotzer มีการตระหนักรู้ในตนเอง สามารถช่วยให้เยาวชนที่กระทำผิดพัฒนาตนเองไปสู่ความงอกงามได้อย่างเต็มที่ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในด้านพฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ โดยกระบวนการกลุ่มจะช่วยให้เยาวชนเกิดการสำรวจตนเอง เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ในตนเอง เยาวชนกลุ่มที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มภายหลังการเข้าร่วมกลุ่มสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักรองลงมาคือ องค์ประกอบการนับถือตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ส่วนองค์ประกอบการเปิดใจ และองค์ประกอบความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากันเท่ากับ 0.75 องค์ประกอบความรู้สึกรับรู้ขอบคุณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.74 และองค์ประกอบความจริงใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.65 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอุมพร ตรังคสมบัติ (2553: 15) ที่ระบุว่าการนับถือตนเอง เป็นการที่บุคคลมีความเชื่อมั่นว่าตนเป็นคนที่มีคุณค่าและมีความหมาย มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่น มีสิทธิและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ ได้รับในสิ่งที่ตนมุ่งหวัง และมีชีวิตที่มีความสุขได้เช่นเดียวกับผู้อื่น ความเชื่อในคุณค่าของตนนี้ ไม่ได้หมายถึงการหลงตนเองว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ ยงวานิชจิต (2559: 17-28) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนของการบริหารงานบุคคลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงควรมีการจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นลักษณะที่สำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักสิทธิหน้าที่ของตนไม่ล้ำสิทธิผู้อื่น ซึ่งเยาวชนควรได้รับการปลูกฝัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิทักษ์ สุพรรณโณภาพ (2560: 605-619) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การมองโลกในแง่ดี ความมั่นคงทางอารมณ์ การมองโลกตามความเป็นจริง การมีจิตสาธารณะ และความมุ่งมั่น นอกจากนี้ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศหลายท่าน ได้แก่ อีเฟรทและคณะ (Everett. et.al., 2017: 77) ได้กล่าวถึงความอ่อนน้อมว่า ประกอบไปด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ความรู้สึกขอบคุณ (Gratitude) ซึ่งบุคคลสามารถกล่าวชื่นชมยินดีกับบุคคลอื่นได้ และการเปิดใจ (Open-mindedness) เป็นการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้ว่าจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง และยอมรับข้อจำกัดของบุคคลอื่นได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของเอ็มมัน (Tangney. 2002: 411; citing Emmons. 1998) กล่าวว่าความอ่อนน้อมประกอบด้วย ความนอบน้อม (Humble) ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) การยอมรับตนเอง (Self Acceptance) การนับถือตนเอง (Self-respect) การประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และการเข้าใจความไม่สมบูรณ์แบบของบุคคล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้โดยทั่วไป ผลจากการวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จึงทำให้ได้องค์ประกอบของความอ่อนน้อมของนักศึกษาที่มีความเที่ยงตรงในระดับสูง สามารถนำไปปรับใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ต่อไป เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดความอ่อนน้อมของนักศึกษา ซึ่งจะทำให้ให้นักศึกษาได้ตรวจสอบตนเองว่ามีความอ่อนน้อมเป็นอย่างไร โดยผู้ที่จะนำแบบวัดความอ่อนน้อมไปใช้ ควรมีการศึกษาวិธีการให้คะแนนของแบบวัดให้เข้าใจเพื่อก่อให้เกิดความถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความอ่อนน้อมของนักศึกษาเพิ่มเติม เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความอ่อนน้อมของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรมีการพัฒนารูปแบบ โปรแกรม บทเรียนเพื่อเสริมสร้างความอ่อนน้อมของนักศึกษาตามองค์ประกอบที่ศึกษาได้ด้วยเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความอ่อนน้อมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ยุทธ ไกยวรรณ. (2557). การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วสิกาล ญาณสาร. (2550). การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวของ Trotzer ที่มีต่อการตระหนักรู้ใน

ตนเองและความหวังของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่.

ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พิทักษ์ สุพรรณภาพ. (2560). "การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักศึกษาระดับปริญญา

บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร". วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ 10, ฉบับที่ 1

(มกราคม-เมษายน): 605-619.

เสาวลักษณ์ ยงวานิชจิต. (2559). "การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนใน

สถานศึกษาของรัฐอุดรธานี". วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ 9, ฉบับที่ 3

(กันยายน-ธันวาคม): 17-28.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2553). Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง เทคนิคสร้างความเชื่อมั่น ความ

ภาคภูมิใจ และความแข็งแกร่งในชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.

ภาษาต่างประเทศ

Chiu. Teng-Chu Steve. (2012). **The influence of humility on leadership: A Chinese and**

Western Review. International Conference on Economics, Business and Marketing Management Press. Vol.29, Singapore.

David G. Myers., Jean M. Twenge. (2013). **Social Psychology.** New York: McGraw-Hill Education.

Exline (2012). Humility and the ability to receive from others. **The journal of psychology and christianity** Vol.31 No.1.

Everett L. Worthington, Jr., Don E. Davis., Joshua N. Hook.(2017). **Handbook of Humility Theory, Research, and Applications.** (1st ed.). Routledge. New York.

Hall S. Stephen. (2010). **Wisdom from philosophy to neuroscience.** Random House of Canada Limited. Toronto. Canada.

- Lafollette, Hugh. (2002). **Ethics in practice an anthology**. Blackwell Publishers Ltd. UK.
- Marcum David., Smith Steven. (2009). **Egonomics what makes ego our greatest asset (or most expensive liability)**. A CBS Company. London. UK.
- Nielsen, Rob; Marrone A. Jennifer., Ferraro S. Holly. **Leading with humility. (2014)**. Routledge. New York.
- Peterson & Seligman. (2004). Humility and Modesty. **Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification**. New York: Oxford University Press.
- Scheid Kevin. (2007). Humility. **Building employee commitment**. Best Christian Workplaces Institue.
- Seligman. M. E., Csikszentmihalyi, M. (2000). **Positive psychology: An introduction** (Vol. 55, No. 1, p. 5). American Psychological Association.
- Stephen L. Franzoi. (2006). **Social Psychology**. New Youk: McGraw-Hill Education.
- Syder. C.R.V., Lopez. S.J. (2002). **Handbook of Positive Psychology**. New York: Oxford University Press.
- Tangney J.P. (2002). Humility. **Handbook of Positive Psychology**. New York: Oxford UniversityPress.
- Templeton. J. M. (1997) **Worldwide laws of life**. Philadephia: Templeton Foundation Press
- Vera, Dusya; Rodriguez-Lopez, Antonio. (2004). **Strategic Virtues: Humility as a Source of CompetitiveAdvantage**. Organization Dynamics, Vol.33 No.4
- Zohar, Danah; Marshall, Ian. (2014). Humility. **Spiritual Capital**. Berrett-Koehler Publishers, Inc.